

Beslut för bildande av naturreservatet Flärkdalshödjén

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn:	Flärkdalshödjén
Naturvårdsregister-ID	2058563
Kommun:	Bräcke
Län:	Jämtland
Lägesbeskrivning:	Omkring två kilometer ostnordost om Fugelsta och 16 kilometer västnordväst om Kälarne
Centrumkoordinater:	N: 6991139 E: 540299 (SWEREF99 TM)
Fastighet:	Del av Fugelsta 1:40
Markägare:	Enskild markägare
Förvaltare:	Länsstyrelsen Jämtlands län
Totalareal:	24,6 hektar, varav 23,6 hektar produktiv skogsmark

Innehållsförteckning

Beslut för bildande av naturreservatet Flärkdalshödjén.....	1
Uppgifter om naturreservatet	1
Länsstyrelsens beslut.....	3
Syftet med naturreservatet	3
Skälen för beslutet.....	3
Beskrivning av området.....	4
Föreskrifter.....	5
Beskrivning av ärendet	7
Ärendets beredning	7
Synpunkter på förslaget till beslut.....	7
Länsstyrelsens bedömning och motivering	8
Bedömning av naturmiljön.....	8
Motivering syfte och föreskrifter	9
Naturvärdesinventeringar.....	9
Bedömning av förenlighet med riksintressen, kommunala planer och övriga bestämmelser	9
Naturreservatets effekt på ekosystemtjänster	10
Konsekvensutredning	11
Medverkande beslutsmöte	11
Upplysningar	11
Bilagor	14

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen i Jämtlands län förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som utmärks på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat med nedan angivna syfte. Naturreservatet ska ha den geografiska omfattning som framgår av beslutskartan och som mäts in och märks ut i fält.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen i Jämtlands län (Länsstyrelsen) med stöd av 7 kap. 5, 6, och 30 §§ samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna skäl och föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Beslutet om bildande av naturreservatet inbegriper beslut av skötselplan. Länsstyrelsen i Jämtlands län fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 4, för naturreservatets långsiktiga vård. Naturreservatets förvaltare ska vara Länsstyrelsen i Jämtlands län

Naturreservatets namn ska vara **Flärkdalshödjén**

Beslutet riktar sig till var och en samt fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom naturreservatsområdet.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskog och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas.

Syftet förväntas nå genom att skogen med dess flora och fauna får utvecklas fritt. Detta i kombination med hydrologisk återställning.

Skälen för beslutet

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden och därmed skälen för beslutet är:

- Gammal och senvuxen grannaturskog med riklig förekomst av död ved i olika nedbrytningsstadier.
- Gammal barrnaturskog med inslag av gamla tallar och granar.
- Bark- och vedlevande mossor, svampar, lavar och insekter, marklevande svampar samt naturskogsgynnade och hålhäckande fåglar.

Beskrivning av området

Naturreseptatet Flärkdalshöjden är beläget omkring två kilometer ostnordost om Fugelsta och 16 kilometer västnordväst om Kälarne. Området är cirka 25 hektar stort och ligger på Flärkdalshöjdens sydöstra sluttning. Höjden sträcker sig från omkring 480 meter över havet i nordvästra delen av området till 435 meter vid våtmarken Bergeflon i sydöstra delen. Bergarten utgörs av granit. Jordarten består i huvudsak av morän samt en del inslag av berg och torv.

Naturreseptatet består av gammal och luckig grandominerad (*Picea abies*) naturskog, gammal barrnaturskog och medelålders tallskog (*Pinus sylvestris*). Granarna är hänglavsrika och det finns allmänt till rikliga inslag av senvuxna träd. En hel del inslag av gamla tallöverståndare förekommer. Inblandat i barrnaturskogen finns en del lövträdsinslag med bitvis större inslag av rönn (*Sorbus aucuparia*), en del björk (*Betula* ssp.), främst glasbjörk (*B. pubescens*), och asp (*Populus tremula*). Till vissa delar är skogen mer renodlad grannaturskog.

Skogen är flerskiktad med granar i olika höjd och ålder och har överlag god kontinuitet av både levande och döda träd. Medelbeståndsåldern är omkring 190-200 år. Skogen är präglad av intern beståndsdynamik, där gamla träd dör och faller och nya växer upp. Tillgången till död ved är bitvis riklig. Veden utgörs främst av stående torrgranar och liggande död gran i olika nedbrytningsstadier samt högstubbar. Spår av äldre tiders bränder förekommer på en del stubbar. En del gamla tallar har bohål.

Fältskiktet domineras främst av lingon (*Vaccinium vitis-idaea*) men längs sluttningens fuktigare delar har högörtsvegetation, såsom nordisk stormhatt (*Aconitum lycoctonum* subsp. *septentrionale*) brudborste (*Cirsium heterophyllum*), majbräken (*Athyrium filix-femina*) och torta (*Lactuca alpina*), observerats. Det förekommer en hel del rödlistade arter inom området, framför allt på granlångor. Exempel på rödlistad lav och vedsvamp som påträffats är garnlav (*Alectoria sarmentosa*), granticka (*Porodaedalea chrysoloma*), violmussling (*Trichaptum laricinum*), lappticka (*Amylocystis lapponica*) och rynkskinn (*Phlebia centrifuga*). Dessa arter indikerar lång kontinuitet av gamla träd och död ved. Lapptickan gynnas förutom av kontinuitet också av hög luftfuktighet. På gammal granbark växer flera olika arter av knappåslavar.

I naturskogen förekommer en del gamla stämplade tallöverståndare och avverkningsstubbar. Stämplarna och stubbarna vittnar om att tidigare dimensionsavverkning och plockhuggning har förekommit men huggningen har inte påverkat naturskogen i någon större omfattning. Ett område i västra delen av naturreseptatet är även påverkat av tidigare trakthyggesbruk. Området utgörs nu av utvecklingsmark med tallskog. Tallbeståndet är i 65-70-årsåldern och har växt upp efter kalavverkning någon gång i slutet av 1950-talet. Beståndet är självgallrande och har börjat producera död ved. Födosökande tretåig hackspett har noterats i området. Tallbeståndet har en viktig funktion som skyddszon mot barrnaturskogen. En del

mindre diken förekommer i våtmarken och i anslutning till våtmarken men naturreservatets skog är påtagligt lite påverkad av dikning.

En mer omfattande beskrivning samt artförteckning finns i skötselplanen, bilaga 4.

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver föreskrifter och förbud enligt andra lagar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning,
2. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller liknande,
3. anordna upplag, utföra fyllning eller tippning, spränga, schakta, borra, gräva, markbereda, utföra någon annan typ av markbearbetning eller bedriva täkt av något slag,
4. anlägga väg, skoterled, uppställningsplats för fordon, eller liknande anläggningar,
5. dikesrensa, dika, kulvertera dike, dämma, eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållande,
6. utföra skogsvårds- eller skogsskötselåtgärder, eller på annat sätt fälla eller skada träd och buskar, samt flytta eller upparbeta stående och liggande döda träd eller delar av träd,
7. införa för området främmande växt- eller djurart,
8. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra växtnäringsämnen.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar anläggs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatets yttergränser enligt gällande anvisning,
2. uppsättning och underhåll av informationstavla på plats markerad på karta, bilaga 1,
3. hydrologisk återställning genom pluggning, med manuella pluggar, av diken i område markerat på karta, bilaga 1, inklusive nedtagning av en del unga granar

- och björkar, borttagning av igenväxningsvegetation samt annat som kan behöva göras gällande hydrologisk återställning,
4. bekämpning av främmande arter,
 5. undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållande,
 6. begränsa och/eller förhindra storskaliga angrepp av granbarkborre genom fällning och barkning av färskt angripna granar samt rotkapning och barkning av vindfällda granar. Fällda träd ska i första hand lämnas i naturreservatet, men fällda färskt angripna träd kan i undantagsfall transporteras ut om områdets prioriterade bevarandevärden påtagligt hotas.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i naturreservatet

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. gräva upp, plocka och samla in arter av olika slag, med undantag av att plocka bär och matsvamp,
2. klättra i boträd, uppehålla sig nära, eller flyga drönare nära, rovfågelbo, lya eller gryt, samla in djur eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet,
3. göra åverkan på mark, block, växtlighet, torrträd eller annan död ved,
4. införa och/eller sprida främmande arter och övriga för området icke naturligt förekommande arter.

Undantag från föreskrifterna

A och C-föreskrifterna ovan ska inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- b) att bedriva renskötsel i enlighet med gällande lagstiftning,
- c) jakt enligt jaktlag (1987:259),
- d) underhåll av befintligt jakttorn eller att på samma plats ersätta ett gammalt jakttorn med ett nytt,
- e) normalt underhåll av befintlig väg markerad på karta, bilaga 1, innebörden av normalt underhåll av väg förklaras i bilaga 3.

Tillståndspliktiga undantag

Efter tillstånd från Länsstyrelsen ska A och C-föreskrifterna ovan inte heller utgöra hinder för:

- f) uppförande av jakttorn på ny plats,
- g) röjning av buskar och mindre träd i anslutning till jaktpass i syfte att upprätthålla befintliga siktgator i skog,
- h) skötsel av fornlämningar och kulturlämning,

- i) bekämpning av främmande arter,
- j) genomföra vetenskapliga undersökningar som innefattar insamling av arter eller har annan påverkan på naturmiljön.

Dispens från föreskrifterna

Om det finns särskilda skäl kan Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifter för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet.

Beskrivning av ärendet

Ärendets beredning

År 2012 registrerade Skogsstyrelsen en nyckelbiotop i nästan hela området. Även Länsstyrelsen i Jämtlands län inventerade området och noterade höga naturvärden. År 2016 inkom ett Nya KOMET-ärende till Skogsstyrelsen angående området för nyckelbiotopen. KOMET-ärenden innebär att markägare själv tog initiativ till skydd av värdefull skog (kallas numera Intresseanmälan om formellt skydd). Skogsstyrelsen lämnade då över ärendet till Länsstyrelsen för utredning av bildande av formellt områdesskydd vilken startades år 2018.

Förslaget till naturreservat lämnades över till Naturvårdsverket år 2022 och efter godkännande från Naturvårdsverket kontaktades markägare om planerna att bilda naturreservat. Efter flera gränsändringar i dialog med markägare kunde Skogsstyrelsen påbörja uppdraget att mäta in områdets gränser 2024 och efter en del gränsändring färdigställdes uppdraget i slutet av samma år.

Uppdragen att värdera objektet och sköta förhandlingen har utförts av auktoriserade konsultfirmor. Värderingar slutfördes 2023 och samma år slöts överenskommelse om inträngsersättning med markägare.

Under 2025 tog Länsstyrelsen fram ett förslag till beslut om naturreservat. Markägare, ägare av särskild rätt inom området, berörda samebyar samt ett flertal berörda myndigheter och intresseorganisationer fick möjlighet att yttra sig över förslaget.

Synpunkter på förslaget till beslut

Totalt inkom tre yttranden till Länsstyrelsen, varav två med synpunkter och ett med meddelande om att de avstår från yttrande.

Raedtievaerie sameby uppmärksammar Länsstyrelsen på att naturreservatet Flärkdalshöjden ligger inom ett område där Frostvikens samebyar Raedtievaerie, Ohredahke samt Voernese har upparbetat sedvana för vinterbete genom långvarigt bruk. De yttrar även att naturreservatet inte får inskränka på rätten att bedriva renskötsel samt att det vid större skötselåtgärder ska genomföras samråd med samebyarna som har sedvanerätt i området. Enligt undantag b) från föreskrifter är

det tillåtet att bedriva renskötsel i enlighet med gällande lagstiftning. Renskötseln inskränks därför inte i reservatsbestämmelserna. Inga större skötselåtgärder planeras i området. Det som eventuellt kommer att göras är en mindre hydrologisk återställning av våtmark samt bekämpning av granbarkborre vid behov. Länsstyrelsen har under rubriken "Samråd med rennäringsen" skrivit in att samråd med samebyarna Jijnjevaerie, Ohredahke, Raedtievaerie och Voernese ska genomföras i samband med planering av hydrologisk återställning samt att samebyarna ska informeras minst två veckor innan åtgärd om bekämpning av granbarkborre av något skäl behöver utföras vintertid. Den sannolika tiden för att bekämpa granbarkborre är dock sommartid och om arbetet utförs sommartid förväntas inga renar finna i området.

Synpunkter inkom även från Svenska Samernas Riksförbund (SSR). De ställer sig frågande till avsaknaden av angiven samrådsplikt med berörda samebyar vid bekämpning av utbrott av granbarkborre. SSR anser att det är av vikt att åtgärder ska samrådas med berörd sameby om åtgärderna kommer att genomföras under den tid då samebyn är med renarna i området. Länsstyrelsen har under rubriken "Samråd med rennäringsen" skrivit in att berörda samebyarna ska informeras minst två veckor innan åtgärd om bekämpning av granbarkborre av något skäl skulle behöva utföras vintertid. Detta för att de ska vara förbereda på att renarna kan behöva flyttas ut ur naturreservatet under tiden för bekämpning. SSR framför även att det är av stor vikt att Länsstyrelsen beaktar de synpunkter berörda samebyar framför. Synpunkter som inkommit från sameby liksom Länsstyrelsens bemötande av synpunkterna framgår av stycket ovan.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Bedömning av naturmiljön

Området vid Flärkdalshöjden ligger i en sydostsluttning med rörligt markvatten. Skogen har höga till mycket höga naturvärden knutna till gamla senvuxna och/eller grova granar, gamla tallar, stående och liggande död ved samt rörligt markvatten. Rörligt markvatten längs sluttningarna ger förutsättningar för bra tillväxt. Skogen har en relativt god kontinuitet av gamla träd och död ved. Marken i området är mestadels torr till frisk men längs sluttningen förekommer en del mindre svackor med fuktigare klimat. I området förekommer även inslag av våtmark. Sammantaget leder detta till växlande naturförhållanden, som i sin tur ger en variation av livsmiljöer och gynnar olika typer av arter.

Den grandominerande naturskogen i området är rik på hänglav och vedsvamp. Då skogen är flerskiktad, olikåldrig och har en hög medelålder på beståndsnivå förväntas det vara en fortsatt god kontinuitet av gamla träd och död ved och därmed god tillgång till substrat för bland annat vedlevande svampar och insekter. Detta ger i sin tur stora möjligheter för långsiktig biologisk mångfald och goda överlevnadschanser för naturvärdesarter och andra arter. Området har flertal rödlistade arter knutna till

död granved, gamla träd och stabilt mikroklimat. De hotade vedsvamparna rynkskinn och lappticka är exempel på skyddsvärda arter som noterats i området.

Området består till stora delar av en nyckelbiotop (20,3 hektar av områdets cirka 25 hektar) utpekade av Skogsstyrelsen. Fastigheter med stor andel nyckelbiotoper ska enligt "Nationell strategi för formellt skydd av skogsmark" från 2017, prioriteras för formellt skydd.

Motivering syfte och föreskrifter

För att områdets naturvärden ska bestå, behöver området undantas från skogsproduktion och annan exploatering som innebär att områdets naturvärden påtagligt skadas. *Detta motiverar till varför Länsstyrelsen har bedömt att området bör förklaras som naturreservat.*

Länsstyrelsen bedömer även att den biologiska mångfalden i våtmarken kan gynnas av pluggning av diken samt av borttagning av igenväxningsvegetation i den öppna delen av våtmarken. Vidare bedömer Länsstyrelsen att ett storskaligt angrepp av granbarkborren riskerar att hota områdets naturvärden och syftet med naturreservatet. Detta eftersom området för naturreservatet är relativt litet och om ett litet område angrips av granbarkborren är risken stor att många granar dödas samtidigt, vilket kan leda till att den obrutna grankontinuiteten och kontinuiteten av död granved, som många av naturvårdsarterna är knutna till, förstörs. Sådana angrepp ska därför kunna begränsas genom de åtgärder som beskrivs i föreskrifterna.

Riktlinjer och Miljökvalitetsmål

Beslutet om naturreservat följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljökvalitetsmål. Länsstyrelsen bedömer att beslutet bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen *Levande skogar* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Naturvärdesinventeringar

Utöver Länsstyrelsenens egna naturvärdesinventeringar har området inventerats av Skogsstyrelsen. Skogsstyrelsen inventerade större delen av området i samband med registrering av en nyckelbiotop 2012 (beteckning N 717-2012; 20,3 hektar).

Bedömning av förenlighet med riksintressen, kommunala planer och övriga bestämmelser

Hela naturreservatet Flärkdalshöjden ligger inom område av riksintresse för skyddade vattendrag (Gimån uppströms Holmsjön; enligt 4 kap. 6 § miljöbalken).

Länsstyrelsen bedömer att bildande av naturreservatet Flärkdalshöjden går väl ihop med riksintresset.

Gällande översiktsplan för Bräcke kommun, antagen 2003, pekar inte ut någon planerad markanvändning för det aktuella området. Enligt ”Vindkraft i Bräcke kommun, Tillägg till översiktsplan”, reviderad 2017, ligger naturreservatet inom ett område där vindkraftsutbyggnad inte tillåts förutom så kallade gårdsverk.

Länsstyrelsen bedömer att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen. Vidare bedömer Länsstyrelsen att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Naturreservatets effekt på ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som ekosystemen ger människan och som är grunden till vår välfärd och livskvalitet. Bildandet av naturreservatet Flärkdalshöjden har inverkan på ett flertal ekosystemtjänster. I tabell 1 listas de ekosystemtjänster som långsiktigt bedöms påverkas av naturreservatsbeslutet.

Att bevara biologisk mångfald i betydelsen av en mångfald av livsmiljöer, arter och gener ger med stor sannolikhet en positiv påverkan på de flesta av ekosystemtjänsterna. Detta eftersom det inte alltid är känt hur arterna interagerar och vilka arter som kan vara nyckelarter (hornstenar) i att upprätthålla de funktionella ekosystem som ligger till grund för ekosystemtjänster. Biologisk mångfald finns endast med under kategori ”Stödjande” i tabell 1 men får ses som en viktig del av alla kategorier.

Att formellt skydda natur kan vara negativt för vissa ekosystemtjänster. Inom ramen för regeringens beslutade miljömål har miljö kvalitetsmål och konkreta etappmål satts upp för bland annat formellt skydd av natur. I samband med detta har en övergripande bedömning gjorts av påverkan för vissa ekosystemtjänster, till exempel produktion av skogsråvara. En nationell politisk avvägning mellan till exempel virkesuttag och bevarande av skogar med höga naturvärden är alltså redan gjord.

Tabell 1. Bildandet av naturreservatet Flärkdalshöjdens långsiktiga effekt på ekosystemtjänster där P står för en överlag positiv effekt och N står för en överlag negativ effekt på berörd ekosystemtjänst.

Kategori	Ekosystemtjänst	Effekt
Stödjande	Primärproduktion där växter och bakterier omvandlar oorganiska ämnen till organiska ämnen.	P
	Biologisk mångfald inklusive bevarande av livsmiljöer, hotade arter och andra arter samt genpooler.	P
	Tillhandahållande av livsmiljöer för populationer av arter med olika funktioner under alla stadier av individernas livscykel.	P
Reglerande & bevarande	Biologisk städning, inklusive vattenrening, samt återföring av mineraler och näringsämnen via mikroorganismer, svampar, växter, djur och alger.	P
	Global klimatreglering genom kolbindning, det vill säga upptag av koldioxid, utförd av växter.	P
	Lokal klimatreglering genom skogars, växters och vattnets reglering av mikroklimat, temperatur och luftfuktighet.	P

Kategori	Ekosystemtjänst	Effekt
	Pollinering och fröspredning via insekter, fåglar och andra djur.	P
Försörjande	Virke.	N
	Jakt, bär- och svamplockning samt renskötsel	P
Kulturella	Uppskattning av naturen av etiska skäl och som inspirationskälla samt ett naturarv för att bevara naturens egenvärden för framtida generationer.	P
	Estetiska värden där egenskaper hos naturmiljöer möjliggör estetiska naturupplevelser.	P

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär utöver redan utbetald intrångsersättning till markägaren så begränsade kostnadsmässiga, och andra konsekvenser, att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Medverkande beslutsmöte

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Marita Ljung. Vid den slutliga handläggningen av ärendet deltog även länsråd Susanna Löfgren, funktionschef för naturskydd Annelie Johansson samt handläggare Maria Gylle, den sistnämnde föredragande.

Detta beslut har signerats elektroniskt och saknar därför underskrifter.

Marita Ljung

Maria Gylle

Upplysningar

Kungörelse

Detta beslut ska enligt 27 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. kungöras i länets föfattningssamling och i ortstidningarna Östersundsposten och Länstidningen. Sakägare anses därmed ha fått ta del av beslutet.

Tillsyn och förvaltning

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§

miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Brand

Spontana bränder inom naturreservatets gränser bör släckas omedelbart.

Skogsvårdslagen

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär till exempel att eventuella vindfällen och stormskadad skog lämnas orörda.

Rennäring

Detta beslut påverkar inte rätten till renskötsel på annans mark.

Organiserad verksamhet

Organiserad verksamhet är tillåten inom naturreservatet, under förutsättningen att själva aktiviteten som bedrivs inte förbjuds i reservatsföreskrifterna och/eller av andra lagar och bestämmelser. Organiserad verksamhet är när en lärare eller ledare för en organisation/företag planerar att genomföra ett arrangemang med deltagare enligt förutbestämd plan/färdväg/rutt. Det är organisatörens ansvar att bedöma hur planerade aktiviteter kan komma att påverka naturen och andra utövare, samt känna till naturreservatets föreskrifter och naturvärden, miljöbalkens kunskapskrav samt skyldigheter och försiktighetsmått som följer av allemansrätten. Organisatören kan alltid kontakta Länsstyrelsen i Jämtlands län för att rådgöra om hur verksamheten bäst kan genomföras inom naturreservatet.

Agerande enligt föreskrifter och undantag samt annan lagstiftning

Föreskrifterna är beslutade för att syftet med naturreservatet ska kunna tillgodoses. A- och C-föreskrifter är bestämmelser för naturreservatet som förstärker naturhänsyn ytterligare utöver andra gällande lagar. B-föreskrifterna är till för att styra vilka förvaltningsåtgärder Länsstyrelsen ska ha möjlighet att genomföra. När det gäller undantag från föreskrifter är dessa till för att visa vilka verksamheter som kan och behöver fortgå. Det kan vara sådant som:

- har högre prioritet i Sveriges lagstiftning än naturreservatföreskrifter har,
- behövs för att samhällsviktiga verksamheter ska kunna fortgå,
- behövs för att förvaltning ska kunna genomföras,
- behövs för att inte begränsa allemansrätten mer är nödvändigt,
- av Länsstyrelsen inte anses skada de utpekade naturvärdena i området.

De undantag från föreskrifter som finns är dock enbart undantag från naturreservatets föreskrifter som är beslutade för att syftet med naturreservatet ska kunna tillgodoses. Det är inte undantag från grundläggande lagstiftning. Om det till

exempel finns en C-föreskrift om att köra motordrivet fordon i terräng är förbjudet i naturreservatet så finns den där för att verkligen peka ut att det i naturreservatet förekommer naturvärden som förstörs vid terrängkörning. Undantag från den föreskriften kan då till exempel vara att motordrivet fordon för köras vid underhåll av en elledning som korsar naturreservatet. Detta betyder då att det företag som ska göra det underhållet får köra utan att söka dispens från naturreservatets föreskrifter men de måste fortfarande söka dispens från den underliggande terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen där det ingår generellt förbud mot barmarkskörning. Detta gäller även vid Länsstyrelsens förvaltning av naturreservatet.

Det är också viktigt att tänka på att undantag från föreskrifter kan ge möjligheter att genomföra något som annars förbjudet i föreskrifterna, om dispens från annan lagstiftning erhålls, men de ger inte markägarens tillstånd.

Exempel på annan lagstiftning som gäller

Vid vistelse i naturreservatet är det alltså viktigt att utöver naturreservatets föreskrifter även följa annan gällande lagstiftning. Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön och djurlivet, till exempel:

- Hänsynsregler enligt 2 kap. 3 § miljöbalken.
- Strandskydd enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken.
- Bestämmelser om artskydd enligt miljöbalken och artskyddsförordningen, till exempel fridlysningsbestämmelser med fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- Hundhållning enligt 16 § i lagen (2007:1150) om tillsyn av hundar och katter.
- Jaktlagstiftning.
- Kulturmiljölagstiftning.
- Terrängkörningslagstiftning: i naturreservatet gäller terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen, inklusive generellt förbud mot barmarkskörning (gäller även markägare), enligt 1 § terrängkörningslagen (1975:1313).

Mer om terrängkörning

För att få köra i terräng på barmark inom naturreservatet krävs, i de flesta fall, dispens från terrängkörningslagen.

Vid terrängkörning, med stöd av 1 § terrängkörningsförordningen samt enligt undantag från föreskrifter ska fordon, färdväg och hastighet väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador.

Att köra elcyklar och andra mindre motoriserade fordon i naturen, ingår inte i allemansrätten.

Jakt och fiske

Jakt och fiske regleras inte i naturreservatets föreskrifter, gällande jakt- och fiskelagstiftning råder. Uttransport av fällt vilt får ske med stöd av § 1 terrängkörningsförordningen.

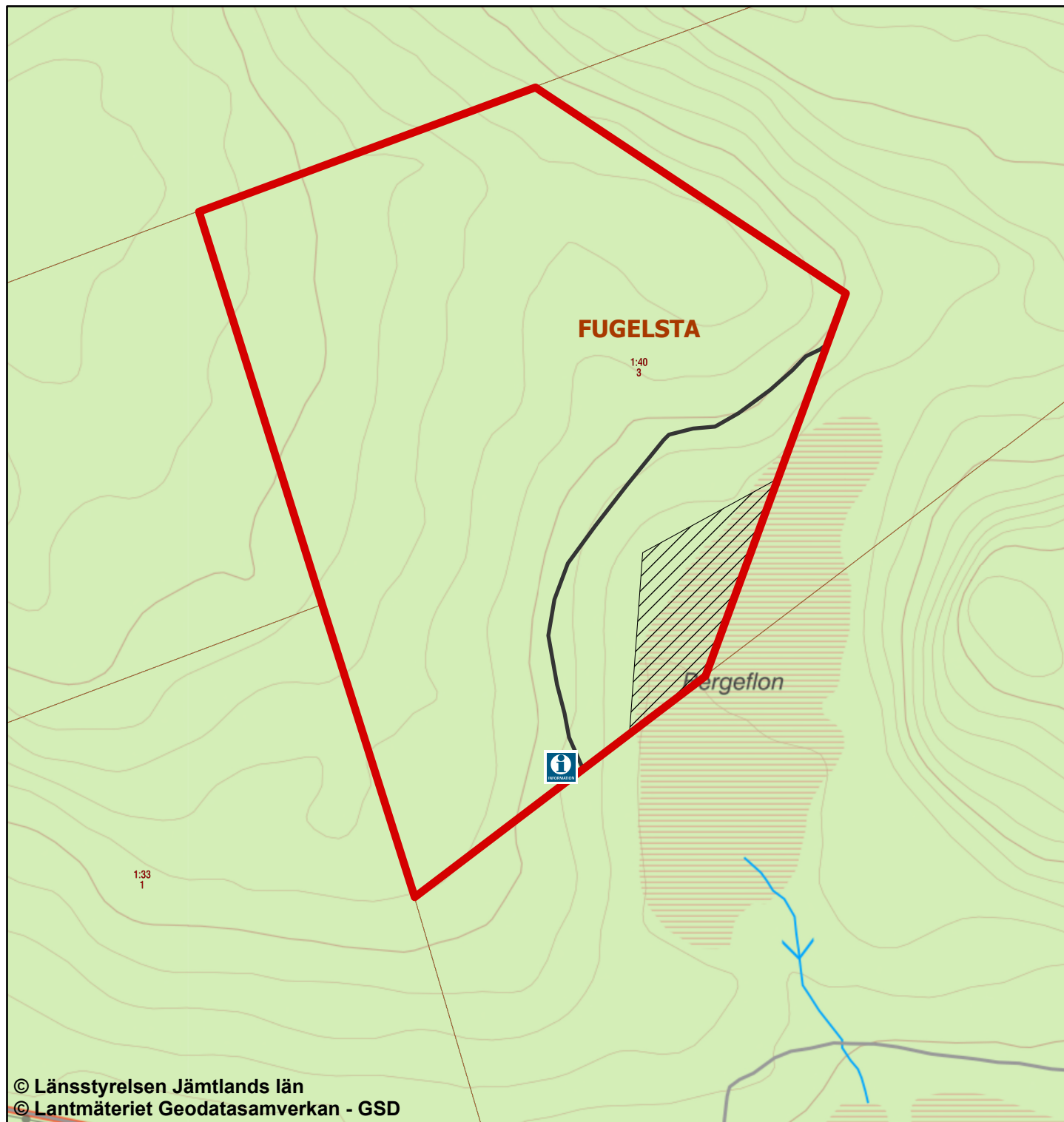
Bilagor

Nr.	Undernivå nr.	Typ av bilaga	Beskrivning
1.		Beslutskarta	Visar naturreservatets gränser samt väg och anläggning
2.		Översiktskarta	Visar var i Jämtlands län som naturreservatet ligger
3.		Underhåll av väg	
4.		Skötselplan	
	4a	Skötselplankarta	Skötselplankarta som visar vad som ska skötas av förvaltningen.

Naturreservatet Flärkdalshöjden

Beslutskarta

© Länsstyrelsen Jämtlands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan - GSD

- Gräns för naturreservatet Flärkdalshöjden
- Informationstavla omfattad av föreskrift B2
- Område omfattat av föreskrift B3
- Väg omfattad av undantag e) från föreskrifter

0 100 200 m

Skala: 1:5 000

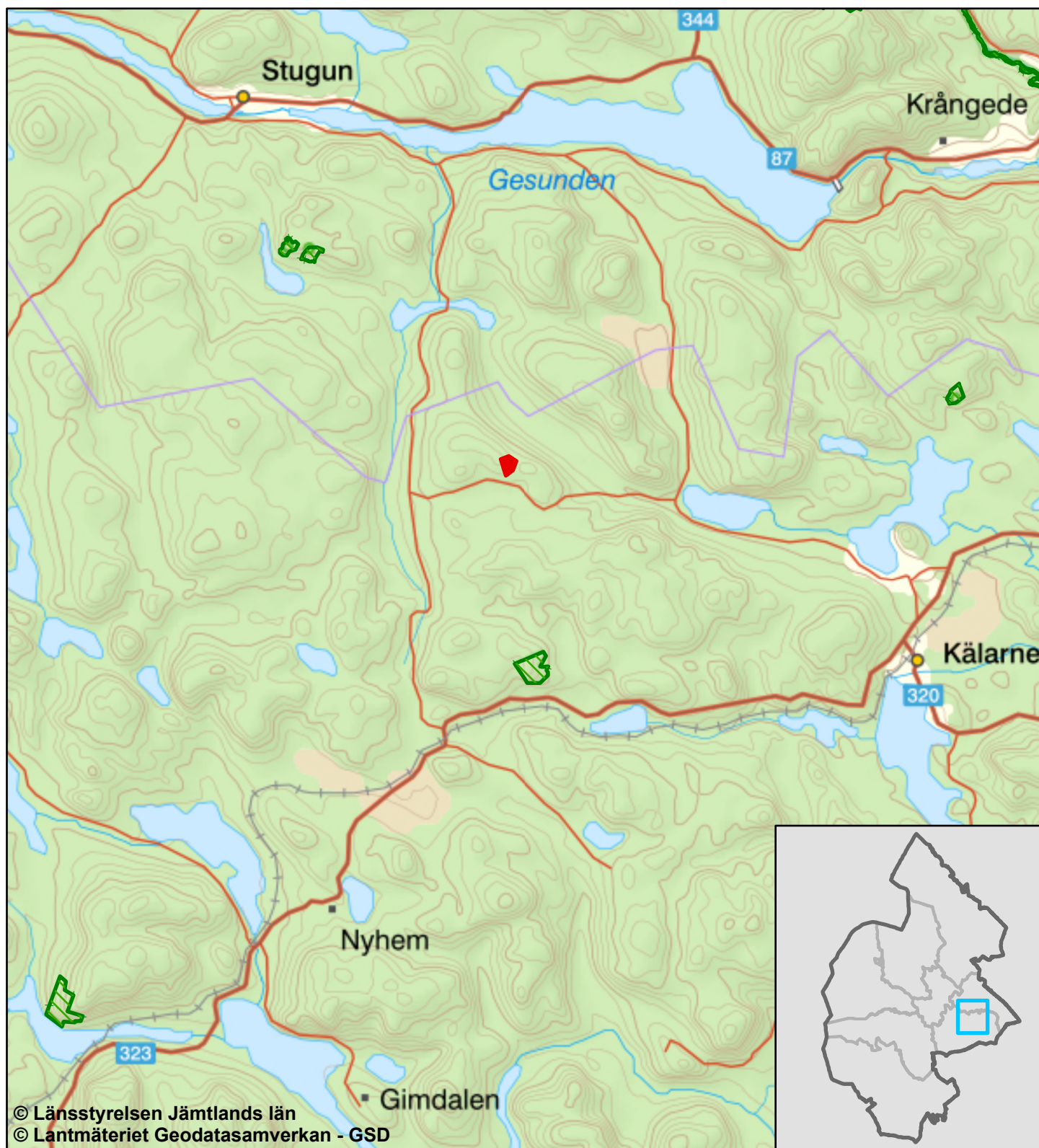

Höjdkurvor 5 m intervall

Naturreservatet Flärkdalshöjden

Översiktskarta

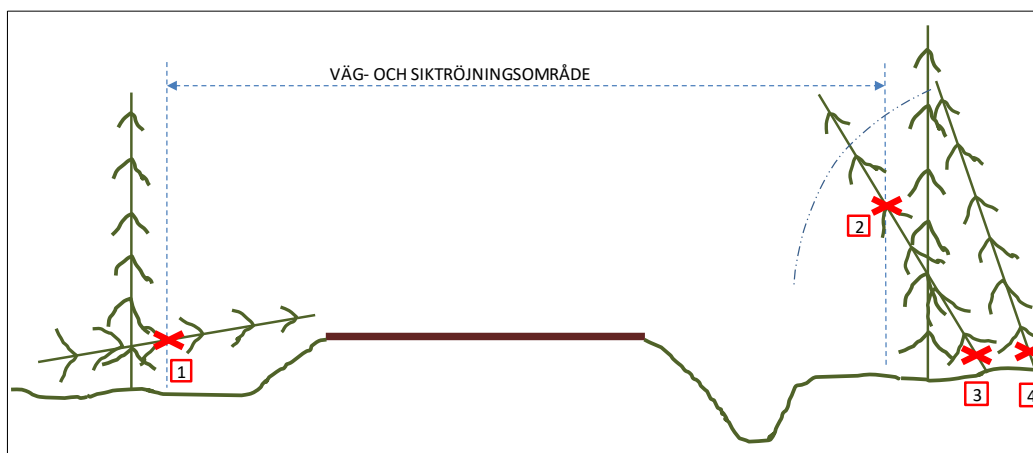
- Naturreservatet Flärkdalshöjden
- Övriga naturreservat

0 5 10 km

Skala: 1:200 000

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger våghållaren rätt att fälla och/eller kapa så kallade farliga kantträd med mera, i enligt med nedanstående principskiss.

Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1). Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3).

Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4).

För samtliga fall gäller att markägaren får ta till vara de delar av fällda och/eller kapade träd, delar av träd med mera, som är inom väg- och siktröjningsområdet. Vid utförande av dessa åtgärder, liksom vid åtgärder för vägens bestånd och brukande i övrigt, ska väghållaren söka minimera åverkan i terrängen, det vill säga i möjligaste mån minimera skada på de naturvärden med mera som naturreservatet syftar till att skydda.

Skötselplan för naturreservatet Flärkdalshödjén

Innehållsförteckning

Skötselplan för naturreservatet Flärkdalshödjén.....	1
BESKRIVNINGSDDEL	2
Syfte	2
Beskrivning av naturreservatet.....	2
Administrativa data	2
Områdesbeskrivning.....	2
Prioriterade bevarandevärden	5
Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer.....	5
PLANDEL	6
Skötsel och förvaltning av naturreservatets naturvärden	6
Skötselområde A – Barrblandnaturskog präglad av intern dynamik (24,6 hektar).....	6
Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden.....	8
Utmärkning av naturreservatets gräns.....	8
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	8
Övriga uppgifter.....	9
Samråd med rennäringsen.....	9
Uppföljning.....	9
Tillsyn	9
Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	9
Källförteckning.....	9

BESKRIVNINGSDDEL

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskog och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas.

Syftet förväntas nås genom att skogen med dess flora och fauna utvecklas fritt. Detta i kombination med hydrologisk återställning.

Beskrivning av naturreservatet

Administrativa data

Naturreservatets namn	Flärkdalshöjden
Län	Jämtland
Kommun	Bräcke
Fastighet	Del av Fugelsta 1:40
Markägare	Enskild markägare
Areal	24,6 hektar, varav 23,6 hektar produktiv skogsmark
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jämtlands län

Områdesbeskrivning

Landskap och läge

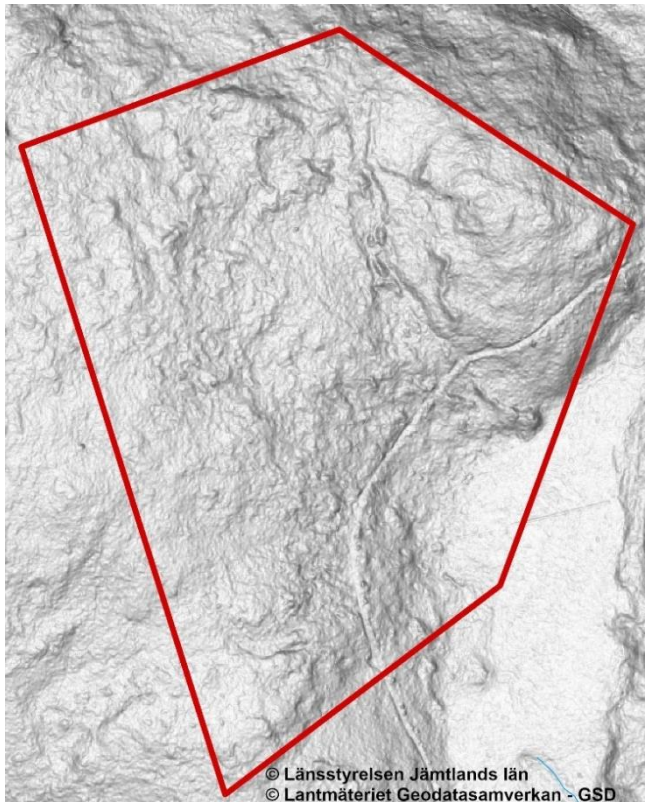
Naturreservatet Flärkdalshöjden är beläget omkring två kilometer ostnordost om Fugelsta och 16 kilometer västnordväst om Kälarne. Området är cirka 25 hektar stort och ligger på Flärkdalshöjdens sydöstra sluttning. Höjden sträcker sig från omkring 480 meter över havet i nordvästra delen av området till 435 meter vid våtmarken Bergeflon i sydöstra delen.

Geologiska förhållanden

Största delen av naturreservatet ligger inom den naturgeografiska regionen "Vågig bergkullterräng", vilken kännetecknas av en kuperad terräng med tätt mellan bergkullarna. I terrängen längs sluttningen i området förekommer en del små åsar och sänkor (figur 1). Bergarten utgörs av granit. Jordarten består i huvudsak av morän samt en del inslag av berg och torv.

Skogen

Naturreservatet består av gammal och luckig grandominerad (*Picea abies*) naturskog, gammal barrnaturskog och medelålders tallskog (*Pinus sylvestris*). Granarna är hänglavsrika och det finns allmänt till rikliga inslag av senvuxna träd. En hel del inslag av gamla tallöverståndare förekommer. Inblandat i barrnaturskogen finns en del lövträdsinslag med bitvis större inslag av rönn (*Sorbus aucuparia*), en del björk (*Betula* ssp.), främst glasbjörk (*B. pubescens*), och asp (*Populus tremula*). Till vissa delar är skogen mer renodlad grannaturskog.

Figur 1. Höjdsuggningsmodell som tydliggör landskapets terrängformer inom naturreservatet Flärkdalshöjden.

Skogen är flerskiktad med granar i olika höjd och ålder och har överlag god kontinuitet av både levande och döda träd. Medelbeståndsåldern är omkring 190-200 år. Skogen är präglad av intern beståndsdynamik, där gamla träd dör och faller och nya växer upp. Tillgången till död ved är bitvis riklig. Veden utgörs främst av stående torrgranar och liggande död gran i olika nedbrytningsstadier samt högstubbar. Spår av äldre tiders bränder förekommer på en del stubbar.

Fältskiktet domineras främst av lingon (*Vaccinium vitis-idaea*) men längs sluttningens fuktigare delar har högörtsvegetation, såsom nordisk stormhatt (*Aconitum lycoctonum subsp. septentrionale*) brudborste (*Cirsium heterophyllum*), majbräken (*Athyrium filix-femina*) och torta (*Lactuca alpina*), observerats. Det förekommer en hel del rödlistade arter inom området, framför allt på granlångor. Exempel på rödlistad lav och vedsvamp som påträffats är garnlav (*Alectoria sarmentosa*), granticka (*Porodaedalea chrysoloma*), violmussling (*Trichaptum laricinum*), lappticka (*Amylocystis lapponica*) och rynkskinn (*Phlebia centrifuga*). Dessa arter indikerar lång kontinuitet av gamla träd och död ved. Lapptickan gynnas förutom av kontinuitet också av hög luftfuktighet. På gammal granbark växer flera olika arter av knappåslavar.

I naturskogen förekommer en del gamla stämplade tallöverståndare och avverkningstubbar. Stämplarna och stubbarna vittnar om att tidigare dimensionsavverkning och plockhuggning har förekommit men huggningen har inte påverkat naturskogen i någon större omfattning. Ett område i västra delen av naturreservatet är även påverkat av tidigare trakthyggesbruk. Området utgörs nu av utvecklingsmark med tallskog. Tallbeståndet är i 65-70-årsåldern och har växt upp efter kalavverkning någon gång i slutet av 1950-talet. Beståndet är självgallrande och har börjat

producera död ved. Födosökande tretåig hackspett har noterats i området. Tallbeståndet har en viktig funktion som skyddszon mot barrnaturskogen. En del mindre diken förekommer i våtmarken och i anslutning till våtmarken men naturreservatets skog är påtagligt lite påverkad av dikning.

Naturvårdsarter

I artförteckningen nedan, tabell 1, anges de naturvårdsarter som hitintills registrerats i naturreservatet Flärkdalshöjden. Naturvårdsarter är enligt ArtDatabanken arter som är extra skyddsvärda, arter som indikerar att ett område har höga naturvärden eller arter som i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Inom begreppet naturvårdsarter återfinns rödlistade arter, fridlysta arter, nyckelarter, ansvarsarter, typiska arter och signalarter.

Tabell 1. Artförteckning över hitintills funna rödlistade arter i naturreservatet Flärkdalshöjden samt andra naturvårdsarter som indikerar höga naturvärden inom området.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Kategori
Lavar		
Garnlav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	NT, ”
Svampar		
Lappticka	<i>Amylocystis lapponica</i>	VU, ”
Doftskinn	<i>Cystostereum murrayi</i>	NT, ”
Ullticka	<i>Phellinidium ferrugineofuscus</i>	NT
Rynkskinn	<i>Phlebia centrifuga</i>	VU, ”
Granticka	<i>Porodaedalea chrysoloma</i>	NT, ♣
Rosenticka	<i>Rhodofomes roseus</i>	NT, ”
Violmussling	<i>Trichaptum laricinum</i>	NT, ”
Kärlväxt		
Spindelblomster	<i>Neottia cordata</i>	§
Fåglar		
Tretåig hackspett	<i>Picoides tridactylus</i>	NT, §

Förklaringar till kolumnen Kategori: Rödlistade arter kategoriserade enligt ArtDatabanken 2020 där VU = Sårbar (Vulnerable) och NT = Missgynnad (Near Threatened). § = Skyddad enligt Artskyddsförordningens (SFS 2007:845) paragraf 4, 5, 6, 7, 8 eller 9. Indikatorer: ♣ = Art som indikerar gammal skog och/eller gamla träd. ” = Art som indikerar kontinuitetsskog och/eller kontinuitet av död ved.

Kulturhistoria och tidigare markanvändning

Generalstabskartan från 1903, 1928, 1937 och 1938 visar att området är skogbevuxet med inslag av glesbevuxet bergimpediment och våtmark. Ekonomiska kartan från 1968 visar att området till stora delar är skogbevuxet med en del inslag av glesbevuxna impediment och våtmark. Ekonomiska kartan visar även att delar av området utgörs av hygge. Kalavverkning skedde någon gång i slutet av 1950-talet. I naturskogen förekommer en del gamla stämplade tallöverståndare och avverkningsstubbar. Stämplarna och stubbarna vittnar om att tidigare dimensionsavverkning och plockhuggning har förekommit. En del för Länsstyrelsen okända forn- och/eller kulturlämningar kan förekomma inom området.

Rennäring

Området där naturreservatet ligger inom Jijnjevaerie samebys förvinterland, vinterland, vårvinterland och område för vintergrupper. Området ligger även inom Ohredahke och Raedtievaerie samebyars vinterland samt inom samebyarna Jijnjevaeries, Ohredahkes och Raedtievaeries gemensamma totala renbetesområde. Även Voernese sameby har sina renar på vinterbete i området.

Friluftsliv

Området nyttjas, så vitt Länsstyrelsen känner till, endast för jakt samt svamp- och bärplockning. Naturreservatet ligger nära Fugelsta och är relativt lätt att ta sig till med bil. Väl där är området dock ganska otillgängligt då stigar saknas.

Prioriterade bevarandevärden

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden och därmed skälen för beslutet är:

- Gammal och senvuxen grannaturskog med riklig förekomst av död ved i olika nedbrytningsstadier.
- Gammal barrnaturskog med inslag av gamla tallar och granar.
- Bark- och vedlevande mossor, svampar, lavar och insekter, marklevande svampar samt naturskogsgynnade och hålhäckande fåglar.

Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer

Vid förvaltningen av naturreservatet ska särskild hänsyn tas till av Naturvårdsverket fastställda åtgärdsprogram (ÅGP) för hotade arter eller livsmiljöer. Inga sådana arter eller livsmiljöer är kända inom naturreservatet, men om Länsstyrelsen får ny kunskap om arter eller naturtyper berörda av ÅGP inom naturreservatet ska prioriterade åtgärder för dessa kunna utföras, under förutsättning att de inte bryter mot naturreservatets syfte och föreskrifter.

PLANDEL

Skötsel och förvaltning av naturreservatets naturvärden

Naturreservatet består av ett skötselområde (A) som utgörs av grandominerad barrnaturskog där höga till mycket höga naturvärden är knutna till gamla senvuxna och/eller grova granar, gamla tallar, stående och liggande död ved samt rörligt markvatten. Området är inte opåverkat av brand, men nuvarande naturvärden är huvudsakligen knutna till intern beståndsdynamik.

Skötselområde A – Barrblandnaturskog präglad av intern dynamik (24,6 hektar)

Beskrivning

Naturreservatet Flärkdalshöjden ligger i en sydosstluttning med rörligt markvatten. Marken i området är mestadels torr till frisk men längs sluttningen förekommer en del mindre svackor med fuktigare klimat. Längst ner i sluttningen finns en våtmark.

Skogen i naturreservatet består huvudsakligen av gammal och luckig grandominerad barrnaturskog (figur 2). Granarna är hänglavsrika och det finns allmänt till rikliga inslag av senvuxna träd. En hel del inslag av gamla tallöverståndare förekommer. I Inblandat i naturskogen finns en del lövträdsinslag med bitvis större inslag av rönn en del björk, främst glasbjörk, och asp. Medelbeståndsålder är omkring 190–200 år. Den grandominerande naturskogen i området är rik på hänglav och vedsvamp. Tillgången till död ved är bitvis riklig. Veden utgörs främst av stående torrgranar och liggande död gran i olika nedbrytningsstadier samt högstubbar. Spår av äldre tiders bränder förekommer på en del stubbar. En del gamla tallar har bohål.

Då skogen är flerskiktad, olikåldrig och har en hög medelålder på beståndsnivå förväntas det vara en fortsatt god kontinuitet av gamla träd och död ved och därmed god tillgång till substrat. Området har flertal rödlistade arter knutna till död granved, gamla träd och stabilt mikroklimat. De hotade vedsvamparna rynkskinn och lappticka är exempel på skyddsvärda arter som noterats i området. På gammal granbark växer flera olika arter av knappåslavar.

I naturskogen förekommer en del gamla stämplade tallöverståndare och avverkningsstubbar som vittnar om att tidigare dimensionsavverkning och plockhuggning har förekommit men huggningen har inte påverkat naturskogen i någon större omfattning. Ett område i västra delen av naturreservatet utgörs av utvecklingsmark med tallskog. Tallbeståndet är i 65–70-årsåldern. Beståndet är självgallrande och har börjat producera död ved. Beståndet har en viktig funktion som skyddszon mot grannaturskogen. Till stora delar har det dock varit en obruten trädkontinuitet i området. En del mindre diken förekommer i våtmarken och i anslutning till våtmarken men naturreservatets skog är påtagligt lite påverkade av dikning.

Generellt så utgörs naturtyperna utanför våtmark av cirka 7,2 hektar grannaturskog, 3,8 hektar tallskog samt 11,9 hektar barrblandnaturskog.

Fältskiktet domineras främst av lingon men längs sluttningens fuktigare delar förekommer hög- och lågortsvegetation.

Figur 2. Skötselområde A: Grandominerad barrblandnaturskog präglad av intern beståndsdynamik

Bevarandemål

Skötselområdet ska bestå av grandominerad barrnaturskog med inslag lövträd och våtmark. Skötselområdets struktur och sammansättning ska vara tydligt präglad av intern beståndsdynamik, med stor andel gamla träd samt rikligt med torrträd och liggande död ved av olika förmultningsgrad. Inga brott i kontinuiteten av äldre levande träd ska ske och tillkomsten av olika typer av död ved ska ske kontinuerligt genom naturliga processer. Skogen i skötselområdet ska ha en naturlig hydrologi och skötselområdet ska vara fritt från körskador och främmande arter. Det ska finnas rikliga och stabila populationer av för naturtyperna typiska arter inom artgrupperna bark- och vedlevande mossor, svampar och lavar samt marklevande svampar och naturskogsgynnade och hålhäckande fåglar. Arealen barrblandnaturskog präglad av intern dynamik och med inslag av våtmark ska vara 24,6 hektar.

Förvaltningsinriktning

- Fri utveckling.

Skötselåtgärder

- Inga, bevarandemålen förväntas nås genom fri utveckling.
- Upprättande av plan för kontroll av, och åtgärder mot, granbarkborreangrepp samt åtgärder enligt plan.
- Vid observation av främmande arter tas växter bort genom mekaniska metoder och djur genom jakt.

Dessutom ska följande lägre prioriterade åtgärd vara möjliga att utföra i skötselområdet:

- Hydrologisk återställning av diken genom pluggning med manuella pluggar kan behöva göras i sydöstra delen av skötselområdet. Efter inventering av diken upprättas eventuellt en plan för manuell pluggning av diken och åtgärder utförs enligt plan.

Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden

Flärkdalshöjden är ett förhållandevis okänt utflyktsmål. Området nyttjas, så vitt Länsstyrelsen känner till, endast för jakt samt svamp- och bärplockning. Genom att området nu ges naturreservatsstatus kommer områdets höga naturvärden bli mer kända, vilket kan innebära ett högre antal besökare. Avsaknad av stigar och friluftslivsanordningar minskar dock sannolikheten för att det sker i nämnvärd omfattning.

Bevarandemål

I anslutning till naturreservatet ska det finnas god information om naturreservatets naturvärden, samt om de bestämmelser som gäller för naturreservatet.

Skötselåtgärder

- Informationstavla för naturreservatet sätts upp vid områdets entré.

Utmärkning av naturreservatets gräns

Naturreservatet skall utmärkas i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

En översikt av skötselåtgärder som ska genomföras i naturreservatet Flärkdalshöjden finns i tabell 2.

Tabell 2. Sammanfattning av skötselåtgärder som bör genomföras i naturreservatet Flärkdalshöjden samt när dessa skötselåtgärder bör utföras.

Skötselområde	Skötselåtgärder	Prio	När	Frekvens
Hela naturreservatet	Markering av naturreservatets gränser.	1	Inom 2 år	Återkommande vid behov
Hela naturreservatet	Undanröjande av främmande arter.	1	Vid behov	Återkommande vid behov
Hela naturreservatet	Upprättande av plan för kontroll av, och åtgärder mot, granbarkborreangrepp.	1	Inom 1 år	Engångsåtgärd
Hela naturreservatet	Åtgärder mot granbarkborreangrepp enligt plan.	1	Enligt plan & vid behov	Återkommande
Del av A (randigt i kartan)	Inventering av diken samt eventuellt upprättande av plan för hydrologisk återställning.	3	Inom 15 år	Engångsåtgärd
Del av A	Åtgärder enligt upprättad plan för hydrologisk återställning.	3	Enligt plan	Engångsåtgärd eller tills klart
Friluftsliv	Uppsättning av informationstavla.	1	Inom 2 år	Återkommande vid behov

Övriga uppgifter

Samråd med rennärigen

I samband med planering av hydrologisk återställning ska samråd med de berörda samebyarna Jijnjevaerie, Ohredahke Raedtievaerie och Voernese genomföras. Om bekämpning av granbarkborre behöver utföras ska samebyarna informeras. Om arbetet med bekämpning av granbarkborre skulle behöva utföras vintertid ska samebyarna informeras minst två veckor innan åtgärd. Detta för att de ska vara förbereda på att renarna kan behöva flyttas ut ur naturreservatet under tiden för bekämpning.

Uppföljning

En uppföljning av beskrivna bevarandemål ska ske för varje skötselområde för bedömning av områdets bevarandetillstånd. Uppföljningsarbetet anges och utförs av Länsstyrelsen eller av denne enligt skrivna avtal utsedd uppdragstagare. Resultat från kommande uppföljning av bevarandestatusen kan eventuellt påkalla en revidering av skötselplan och målindikatorer. Målindikatorer för uppföljning av bevarandemålen för naturreservatets skötselområden anges i ett särskilt dokument kallat uppföljningsplan som fastställs separat.

Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för fortlöpande tillsyn av att naturreservatets föreskrifter efterlevs.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Naturvårdsförvaltningen bekostas av Naturvårdsverket genom skötselanslag för biotopvårdande åtgärder, utmärkning av reservatets gränser, områdestillsyn samt löpande underhåll.

Källförteckning

Tryckta källor

- Art- och habitatskyddsdirektivet 1992. Rådets (EU) direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.
- Bräcke kommun 2003. Översiktsplan för Bräcke kommun.
- Bräcke kommun 2017. Vindkraft i Bräcke kommun. Tillägg till Översiktsplan.
- Lundqvist, J, 1969: Jordartskarta över Jämtlands län, skala 1:200 000. Sveriges geologiska undersökning, serie nr: Ca 45
- Lundqvist J, 1984: Karta över berggrunden i Jämtlands län utom förevarande Fjällsjö k:n, skala 1:200 000. Sveriges geologiska undersökning, serie nr Ba 31
- Naturvårdsverket 2005. Naturskyddsåtgärder i skogmyrmosaiker. Vägledning. Naturvårdsverkets Rapport 5516.
- Naturvårdsverket 2008. Planering av naturreservat – vägledning för beskrivning, indelning och avgränsning. Naturvårdsverkets Rapport 5788.
- Naturvårdsverket 2013. Förvaltning av skogar och andra trädbärande marker i skyddade områden. Naturvårdsverket Rapport 6561.
- Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2005, reviderad 2017. Nationell strategi för formellt skydd skog.
- Skogsstyrelsen 2000. Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer.

Skogsstyrelsen 2020. Handbok för inventering av nyckelbiotoper. Skogsstyrelsen, Jönköping.
Skogsstyrelsen 2023. Komplette förteckning över Skogsstyrelsens signalarter, version 2023-1.

Skogsstyrelsen, Jönköping

Sveriges Geologiska Undersökning 1984. Karta över berggrunden i Jämtlands län utom
förevarande Fjällsjö k.n.

Källor på internet

Artdatabanken och Naturvårdsverket. Artportalen. www.artportalen.se.

Lantmäteriet. Historiska kartor. Generalstabskartan Östersund, 67-1, 1903; Östersund, 67-2
SO, 1928 och Östersund, 67-5, 1938 samt Ekonomiska kartan Fugelsta, 18F8j68, 1968.

<http://historiskakartor.lantmateriet.se>.

Naturvårdsverket. EU:s direktiv för biologisk mångfald.

<https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/EU-och-internationellt/EUs-miljoarbete/Biologisk-mangfald-i-EU/EUs-naturvardsdirektiv/>.

Naturvårdsverket. Biologisk mångfald. <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Vaxter-och-djur/Biologisk-mangfald/>

Naturvårdsverket. Process att bilda naturreservat. <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddad-natur/Naturreservat/Process-att-bilda-naturreservat/>.

Naturvårdsverket. Vägledning för arbetet med att bilda naturreservat.

<http://naturvardsverket.se/sv/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddade-omraden/Process-att-bilda-naturreservat/#planera>

Skogsstyrelsen. Nyckelbiotoper och objekt med naturvärden. Skogsdataportalen

<http://skogsdataportalen.skogsstyrelsen.se/Skogsdataportalen/>

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Röddlistade arter i Sverige. www.artfakta.se.

Övriga källor

Berggrundsdata över Jämtlands län, hämtad från SGUs berggrundsdatabas 2025-01-22. ©

Sveriges geologiska undersökning (SGU)

Jordartsdata över Jämtlands län, hämtad från SGUs jorddatabas 2025-01-22. © Sveriges

geologiska undersökning (SGU)

Länsstyrelsen i Jämtlands län. Länsstyrelsen naturvärdesinventeringar.

Foto: Länsstyrelsen Jämtlands län

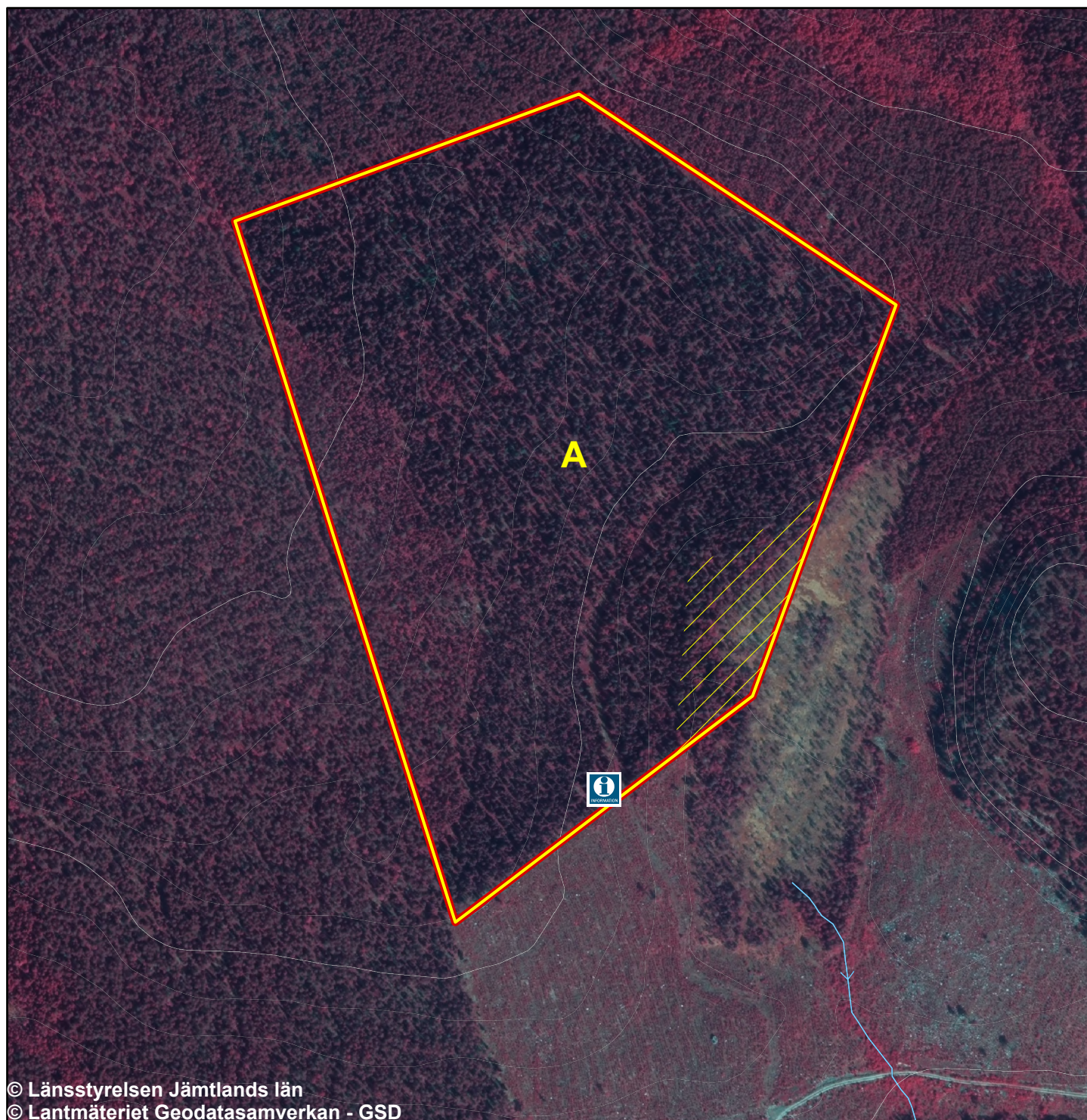
Länsstyrelsen
Jämtlands län

Dnr: 511-2842-2025

Bilaga 4a

Naturreservatet Flärkdalshöjden

Skötselplankarta

© Länsstyrelsen Jämtlands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan - GSD

 Gräns för naturreseptatet Flärkdalshöjden

 Informationstavla

Skötselområde

 Fri utveckling

 Eventuellt pluggning av diken

0 100 200 m

Skala: 1:5 000

Höjdkurvor 5 m intervall